

Во согласност со чл. 23 став 1 алинеја 1 од Законот за друженија и фондации (Сл. Весник на РМ бр. 52/2010, 135/2011, 55/2016 и 239/22), Друштвото на писателите на Македонија на редовното годишно Собрание одржано на 17.5.2025 г. ја усвои следната:

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА ГРАЃАНИ „ДРУШТВО НА ПИСАТЕЛИТЕ НА МАКЕДОНИЈА“ (ДПМ)

Вовед

Друштвото на писателите на Македонија е основано на 13 февруари 1947 г. и е најстаро здружение на писатели во земјата. Друштвото на писатели на Македонија е независно, непрофитно здружение во кое врз доброволна основа се здружуваат и членуваат писатели, со цел остварување и заштита на своите професионални, авторски и други заеднички и/или индивидуални права и интереси, како и за унапредување и афирмација на македонската литература во земјата и во светот. Друштвото на писателите на Македонија е член на ЕПС (Европскиот писателски совет).

I. Цели и визија на ДПМ

1. Цели на ДПМ

Во согласност со Статутот на Друштвото на писателите на Македонија, цели на ДПМ се:

- да ги застапува и да ги штити правата и интересите на своите членови, пред сè, авторските права;
- да го штити и подобрува статусот на македонскиот писател, особено имајќи ги предвид висината на авторските хонорари и социјалниот статус на своите членови;
- да го промовира творештвото на македонските писатели, како и творештвото на македонските уметници воопшто;
- да го истражува, дооткрива, вреднува и афирмира книжевното и културното наследство создавано во Македонија, или на каков и да е начин поврзано со Македонија.

2. Визија на ДПМ

Друштвото на писателите на Македонија е активен и водечки чинител во поттикот, унапредувањето, афирмацијата и заштитата на книжевното творештво како суштински и неоттуѓив дел од културниот идентитет на македонското интеркултурно општество.

Визијата на ДПМ е да изгради динамична, инклузивна и отворена книжевна заедница која ги негува слоевите на меморијата, овозможува меѓугенерациски континуитет и ја афирмира книжевноста како значаен фактор за зајакнување на културниот дијалог и за градење позитивни меѓучовечки односи на повеќе нивоа: пред сè внатре во земјата, но и добрососедски односи отаде границите.

Друштвото работи на унапредување на авторските права на писателите, пред сè создавајќи услови што ќе го поттикнат креативното изразување, а потоа и ќе отворат различни можности за промоција на создаденото творештво. Друштвото на писателите на Македонија има визија да дејствува како организација која стапува во соработка со други институции од културата (и не само од културата) за да овозможи придобивки за своите членови. Паралелно со ова, Друштвото се залага за иницирање, донесување и спроведување на соодветна законска регулатива што ја подобрува добробитта на писателите.

Друга важна визија на Друштвото на писателите на Македонија е да изнајде начини да се погрижи за развојот на книжеvnата критика, која е особено значаен запчаник во механизмот што инспирира квалитет во книжевното творештво, преку продлабочување на врските помеѓу помеѓу различните лица на книжевноста, но и помеѓу книжевноста и другите сфери од животот.

Што се однесува до самото членство, една посебно значајна визија на Друштвото е да се залага за децентрализација на книжевноста и на културата, односно да се стреми да поттикнува културна размена помеѓу членството и жителите од главниот град и членовите и жителите од другите градови во земјата: нешто што придонесува кон порамномерен развој на книжевниот живот и кон поголема достапност на книжевните настани за сите граѓани.

Друга визија на Друштвото на писателите на Македонија е и развојот на читателската култура: не само преку организација на книжевни читања во просториите на самото Друштво и преку доделување на традиционалните годишни награди на ДПМ, туку и преку други иницијативи кои ги приближуваат писателите и нивното творештво до пошироката јавност, а особено во училиштата, помеѓу помладите генерации.

Друштвото има визија да биде посветено на воспоставување и негување цврсти и трајни врски со соседните книжевности – најдобар пример за тоа е наградата „Книжевен жезол“ – како и да обезбеди присуство и промоција на македонската книжевност низ земјите во регионот и пошироко.

Со почит кон споменот и чествувањето на ликот и на делото на авторите темелници и межници на македонската книжевност и култура, од една страна, и со отвореност кон современите текови во книжевноста, од друга, Друштвото на писателите на Македонија како своја визија ја има решеноста да ја негува вербата во трајните вредности на книжевноста и на културата и да се стреми кон иднина во која словото ќе остане темел на културниот развој и на општествениот напредок.

II. Активности на Друштвото на писателите на Македонија

Своите активности Друштвото на писателите на Македонија ги планира во согласност со:

- Рамковна програма за работа, која е единствена, непроменлива и ги опишува клучните принципи врз кои се темелат активностите на Друштвото,
- Периодична програма за работа, која се однесува на конкретен период на работа на Друштвото.

1. Рамковна програма за работа на ДПМ

1.1. Континуитет во одржувањето на традиционалните манифестации во Друштвото

Основната активност на Друштвото на писателите на Македонија, која сведочи на одржувањето на континуитетот во работата на ДПМ е организацијата и спроведувањето на манифестациите што традиционално ги одржува Друштвото. Тука пред сè спаѓа доделувањето на традиционалните годишни награди на ДПМ: „Стале Попов“ за најдобро прозно дело објавено во една година, „Ацо Шопов“, за најдобра поетска збирка, „Ванчо Николески“ за најдобро дело за деца и млади, „Димитар Митрев“, за најдобра книга критика или есеистика и „Мост“ за најдобра книга напишана на некој од јазиците на заедниците што живеат во Македонија. Овие награди традиционално се доделуваат на 13 февруари, денот на основањето на ДПМ.

Друга клучна манифестација е „Празник на липите“, која традиционално се одржува во јуни, и на која се доделува наградата „Книжевен жезол“ за животното дело на еден домашен и на еден странски поет.

Трета традиционална манифестација во Друштвото е доделувањето на наградата „Даница Ручиѓај“, која во 2014 г. беше основана како награда за најдобра збирка песни објавена од авторка, но која од 2025 г. ќе се доделува за најдобра необјавена поетска збирка, независно од родот на авторот/авторката.

1.2. Организација на настани за промоција на творештвото и активностите на членството

Друштвото редовно организира книжевни читања, промоции на книги, дебати, трибини, одбележување јубилеи и годишнини, како и други настани со цел промоција на творештвото и на активностите на своите актуелни и некогашни членови. Настаните организирани од страна на ДПМ се од отворен карактер и имаат исто така за цел да го поттикнуваат развојот на читателската култура кај автори и љубители на книжевноста што не се членови на ДПМ. Членството организира настани во Скопје и во други градови низ земјата.

1.3. Одржување и развој на издавачката дејност на Друштвото на писателите на Македонија

Друштвото од 1996 г. традиционално го објавува тримесечниот „Стожер“ – ревија за литература, култура и уметност, во која е застапена белетристика и критички осврти за творештвото на членовите на ДПМ, но исто така и авторски дела на книжевници и други уметници што не се членови на ДПМ. Освен „Стожер“, ДПМ секоја година објавува и збирка избрани песни од добитниците на наградата „Книжевен жезол“. Од 2025 г. ДПМ редовно ќе го објавува и делото на лауреатот на конкурсот за најдобра необјавена збирка поезија „Даница Ручигај“, а се планира и основање на едицијата насловена „Амаркорд“, која ќе го чествува споменот на членови на ДПМ што не се повеќе меѓу нас.

1.4. Воспоставување и одржување соработка со други институции од областа на културата во земјата

Друштвото на писателите на Македонија се стреми кон тоа да воспоставува и да одржува соработка со други институции од културата во Македонија, со цел организација на настани и чествување на значајни личности и датуми од културата, но и со цел обезбедување придобивки за членството, со што позитивно се влијае на статусот на писателот во заедницата.

1.5. Воспоставување и одржување соработка со образовните институции во земјата

Друштвото на писателите на Македонија особено се стреми кон тоа да одржува редовна соработка со образовните институции во земјата, со цел на автентичен начин, преку директно запознавање со авторите на лектирите и на книжевните дела од секој вид, да ја поттикне кај младите љубовта кон пишаниот збор и кон креативноста воопшто, од една страна, но и љубовта кон читањето и кон другите уметности, од друга.

1.6. Воспоставување и одржување соработка со сродни институции од другите земји

ДПМ се стреми кон тоа да воспоставува и да одржува билатерални договори со сродни друштва на писатели од другите земји во регионот и пошироко, со цел поттикнување соработка помеѓу авторите и нивното творештво, што значи размена помеѓу културите и меѓусебно уважување во меѓународни рамки.

1.7. Одржување соработка со Европскиот писателски совет

Друштвото на писателите на Македонија ќе се стреми редовно да го одржува статусот на активен член во Европскиот писателски совет, со што ќе биде рамноправен припадник на големото европско семејство на асоцијации на писатели и на други здруженија од областа на креативните индустрии. Членството во ЕПС на ДПМ му овозможува поблиска вмреженост со писателите од Европа, но и бројни други придобивки, како склучување партнерства со други здруженија и заедничко учество на проекти финансирани од ЕУ.

1.8. Грижа за оставнината на писателите

ДПМ има за цел да се грижи за архивирање и за музеизација на материјалната оставнина на писателите, како и за заштита на недвижното наследство што зад себе го имаат оставено корифеите на модерната и на современата македонска книжевност. ДПМ има за цел наследството на авторите да го стави во служба на понатамошно истражување и популаризација на нивното дело.

1.9. Негување на споменот за ликот и делото на поранешните членови на ДПМ

ДПМ секојдневно се грижи за негување на сеќавањето на ликот и на делото на истакнатите членови на Друштвото на писателите што повеќе не се меѓу нас, а тоа го остварува со одржување годишнини во просториите на Друштвото, но и со одбележување на нивните родендени на социјалните мрежи со споделување на нивна биографија, фотографија и пред сè извадок од нивно дело.

1.10. Одржување на веб-страницата на ДПМ и на социјалните медиуми

Друштвото работи транспарентно и одржува постојана комуникација со членството во однос на тековните активности. На веб-страницата на Друштвото можат да се најдат соопштенија за сите активности, но и сите усвоени нормативни акти според кои работи Друштвото.

2. Периодична програма за работа на Друштвото на писателите на Македонија за 2025 г.

2.1. Приоритет за ДПМ во 2025 г.

Актуелната година поминува под знакот на големиот јубилеј: осумдесет години од кодификацијата на македонскиот јазик. По овој повод, на 8.5.2025 г. ќе се одржи настан насловен „Што ни значи нам јазикот?“, на кој ќе се претстават новите членови на Друштвото на писателите на Македонија. Освен тоа, вториот број од списанието „Стожер“ на ДПМ ќе биде целосно посветен на македонскиот јазик, кој ќе биде третиран и од научен и од литературен аспект. Покрај овие два конкретни ангажмани, се планира чествувањето на јубилејот од кодификацијата на македонскиот јазик да продолжи и на други начини и на други настани, независно од тематиката на која ќе бидат посветени тие настани посебно.

2.2. Приоритетни активности на ДПМ во првите четири месеци од 2025 г.

Како приоритетна активност на Друштвото на писателите на Македонија во првите четири месеци од 2025 година е централниот настан што Друштвото го има во текот на годината, односно свеченото доделување на традиционалните годишни награди на ДПМ, кое во согласност со веќе востановената практика се одржува на денот на основањето на Друштвото, 13.2.2025 г.

Други приоритети на ДПМ во првите четири месеци од годината се одржувањето на континуитетот во издавањето на списанието „Стожер“ (односно работата на петчлената редакција која го обезбедува и го уредува творештвото), а потоа и (со)организацијата на неколку настани. Пред сè, акцент е ставен на учеството на Друштвото во одбележувањето на светскиот ден на поезијата во Македонската академија на науките и уметностите, во со-организација со раководството на Струшките вечери на поезијата и на македонскиот ПЕН-центар. Освен овој настан, во првиот квартал од 2025 г. акцент се става и на промоција на книга критика и есеистика, а пред самиот крај на месец април 2025, во ДПМ се одржува и најзначајниот настан по промената на раководството во ДПМ на 1.6.2024 год. – трибина за авторските права на писателите.

2.3. Приоритетни активности на ДПМ од почетокот на мај до крајот на декември 2025 г.

Месецот мај во Друштвото на писателите на Македонија започнува со чествување на јубилејот „осумдесет години од кодификацијата на македонскиот јазик“, со претставување на новите членови на ДПМ: Милчо Мисоски, Искра Донева, Митко Гогов, Симона Јованоска, Хана Корнети, Лулзим Хазири и Драгана Лукан Николоски. По овој настан, на 14 и 15 мај следи учество на автори од Друштвото на писателите на Македонија на дводневната манифестација „Денови на културата во општина Илинден“, која од 2011 г. се организира во чест на поетот Драган Крушкаровски (1956-1999). По одржувањето на редовното годишно Собрание на ДПМ (17.5.2025), следи чествувањето јубилеи од поранешни членови на ДПМ, истакнати книжевници: Живко Чинго (90 години од раѓањето), Ташко Георгиевски (90 години од раѓањето), Ката Мисиркова-Руменова (85 години од раѓањето) и Тодор Чаловски (80 години од раѓањето). Најпосле, мај завршува со тридневна посета на Истанбул на петмината лауреати на годишните награди на ДПМ за 2024 г. и на претседателот на ДПМ.

Месец јуни во ДПМ започнува со традиционалното доделување на наградите „Книжевен жезол“ за 2025 г. и со книжевно читање на автори-членови на ДПМ во рамки на манифестацијата „Празник на липите“. За втората половина на јуни е предвидено отворање на конкурсот за најдобра необјавена збирка песни „Даница Ручигај“, а потоа и проекција на кратки филмови снимани според сценарија на писателите-членови на ДПМ – настан во со-организација со Кинотека на РС Македонија.

По летните одмори, на крајот од **месец август**, прв настан во ДПМ е претставувањето на Струшките вечери на поезијата на третиот, ревијален број на „Стожер“, посветен на СВП. За средината од месец **септември** се планира промоција на збирката автобиографски раскази „Амаркорд“, во која некои од активните членови на ДПМ го чествуваат споменот на петнаесетина (произволно избрани, но заслужни) имиња од современата македонска книжевност, кои не се повеќе помеѓу нас. За крајот на септември се планира доделувањето на наградата „Даница Ручигај“ за најдобра необјавена збирка песни.

На средината од **месец октомври** се планира одбележување на годишнини на истакнати членови на ДПМ: Војдан Чернодрински (150 години од раѓањето), Гого Ивановски (100 години од раѓањето), Слободан Мицковиќ (90 години од раѓањето) и Лилјана Белева (85 години од раѓањето), а за втората половина од месецот се планира трибина со дискусии на тема креирање десетгодишна стратегија за работа на Друштвото на писателите на Македонија, која како еден од своите главни интереси би ја имала заштитата и промоцијата на недвижното материјално културно наследство и оставнината на писателите, основањето книжевни резиденции и поттикнување меѓународна книжевна размена.

За почетокот на **месец ноември** се планира меѓународна трибина „Приказни на крстопат“ со автори од ДПМ и со автори од соседните земји, а на крајот од месецот се планира и втора трибина, насловена „Од првиот буквар до првиот смартфон“ – дијахрониски преглед на развојот на книжевноста за деца, дискусија, и воедно одбележување на јубилеј – 80 години печат за деца во Македонија.

Во **месец декември**, крајот на годината започнува со отворање на традиционалниот конкурс за годишни награди на ДПМ, а продолжува со изложба на уметнички дела (пред сè портрети) во посед на Друштвото на писателите на Македонија. За самиот крај на годината, се планира пригоден коктел во просториите на Друштвото на писателите на Македонија.

Претседател:
Живко Грозданоски

